

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Кафедра слов'янської філології імені професора Іларіона Свенціцького

Затверджено

На засіданні кафедри слов'янської
філології імені професора Іларіона
Свенціцького
філологічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 31 серпня 2023 р.)

Завідувач кафедри

(к.ф.н. Сорока О. Б.)

Силабус з навчальної дисципліни

«Третя слов'янська мова (болгарська)»,

**що викладається в межах ОПП «Чеська мова та література» першого (магістерського)
рівня вищої освіти для здобувачів зі спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.038
слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – чеська;**

**ОПП «Сербська мова та література» першого (магістерського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.035 слов'янські мови та
літератури (переклад включно), перша – сербська;**

**ОПП «Словацька мова та література» першого (магістерського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.036 слов'янські мови та
літератури (переклад включно), перша – словацька**

Львів 2023 р.

**Силабус курсу «Третя слов'янська мова (болгарська)»
2021/2022 навчального року**

Назва курсу	Третя слов'янська мова (болгарська)
Адреса викладання курсу	Львівський національний університет імені Івана Франка м. Львів, вул. Університетська, 1.
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філологічний факультет Кафедра слов'янської філології імені професора Іларіона Свенціцького
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 03 Гуманітарні науки. Спеціальність 035 Філологія. Спеціалізація 035.038 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – чеська, 035.036 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – словацька, 035.035 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – сербська.
Викладачі курсу	К.ф.н. Сорока О.Б.
Контактна інформація викладачів	olga.soroka@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	Щопонеділка з 9 до 10 години на кафедрі слов'янської філології імені професора Іларіона Свенціцького або на платформі Zoom.
Сторінка курсу	https://philology.lnu.edu.ua/course/tretia-slov-ianska-mova-bolharska
Інформація про курс	Дисципліна «Третя слов'янська мова (болгарська)» належить до вибіркових дисциплін, її вивчають протягом другого семестру магістерського курсу навчання. Передбачені лекційні та практичні заняття. Курс триває один семестр і завершується заліком.
Коротка анотація курсу	У рамках курсу болгарської мови студенти ознайомлюються з сучасною болгарською мовою, її місцем серед інших слов'янських мов, вивчають фонетичні особливості, нормативну граматику, базову лексику, виробляють навички комунікації, перекладу та роботи з джерелами.
Мета та цілі курсу	Навчальна дисципліна «Третя слов'янська мова (болгарська)» складається з теоретичної і практичної частин і має за мету висвітлити засадничі характеристики сучасної болгарської мови як однієї з південнослов'янських мов, мови, що належить до балканського мовного союзу, офіційної мови Республіки Болгарія та Європейського союзу; ознайомити студентів з особливостями системи болгарської мови шляхом формування навичок, необхідних для усної і письмової комунікації, читання, перекладу та праці з текстами і фаховою інформацією з болгарських джерел. Для досягнення мети навчальної дисципліни «Третя слов'янська мова (болгарська)» передбачас виконання таких завдань : <ul style="list-style-type: none"> - подати студентам інформацію про болгарську мову; - ознайомити студентів з загальними відомостями про культурне та суспільно-політичне життя у Болгарії, деякими фактами з історії; - викласти теоретичний матеріал, пов'язаний з особливостями з особливостями фонетичної, морфологічної, синтаксичної системи болгарської мови; - розглянути основні граматичні теми та засвоїти граматичні правила болгарської мови;

	<ul style="list-style-type: none"> - закріплювати граматичні правила шляхом виконання практичних (усних та письмових) завдань; - вивчити розмовні теми для розвитку усного монологічного та діалогічного мовлення; - виробити навички спілкування на побутовому рівні; - навчити перекладати тексти початкового рівня складності та сформулювати вміння працювати з текстами та фаховою інформацією;
Література для вивчення дисципліни	<p>Базова:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Буров С. Български език за чужденци - първа част. – Велико Търново: Фабер 2000. – 292 с. 2. Гарибова Н., Дачева Г., Тишева Й., Хаджиева Е. А, Б, В, Г, Общ курс по български език за чужденци. – София: Изд. К. Охридски, 2011. – 311 с. 3. Иванова Е., Шанова З., Димитрова Д. Български език. Курс за начинаещи. – СПб: КАРО, 2011. – 368 с. 4. Колева-Златева Ж. Емилиянова Б. Аз говоря български: Български език за чужденци. Първа част. – Велико Търново: Фабер 2004. – 156 с. 5. Куртева Г., Бумбарова К., Бъчварова С. Здравейте! Учебник по български за чужденци (ниво А1 - А2) Ч. 1. – София: Нов български университет, 2016. – 264 с. <p>Додаткова:</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Сорока О., Крейчова Е., Сталянова Н. Кратък тематичен речник на българския, чешкия, полския и украинския език. София, Парадигма, 2016. – София: Парадигма, 2016. – 154 с. 7. Сорока, О.Б., Сокіл, Б.М. Українсько-болгарський розмовник і словник. Скажи це болгарською! Українсько-български разговорник и речник. Кажі го на български! Тернопіль: Мандрівець, 2011. – 252 с. 8. Сорока О.Б., Сокіл Б.М., Албул О.А. Українсько-болгарський розмовник. Фрази. Слова. Коментарі. Українсько-български разговорник. Фрази. Думи. Коментарі.– Ужгород: ІВА, 2015. – 220 с. <p>Інформаційні ресурси:</p> <ol style="list-style-type: none"> 9. https://www.youtube.com/watch?v=hZZRR2_xV2c&list=PLD-j2mUAgCFwgC5mBJhZqeaP26R57F-Vq&index=1 10. https://www.youtube.com/watch?v=lC5qZ1wM1Iw&list=PLD-j2mUAgCFwgC5mBJhZqeaP26R57F-Vq&index=6 11. https://www.youtube.com/watch?v=cNqj4CYuxAI 12. https://ibl.bas.bg/rbe/
Тривалість курсу	Один семестр (ІІ семестр – 2022).
Обсяг курсу	Загальний обсяг 32 години, у т. ч. 16 лекційних занять, 16 практичних занять.
Очікувані результати навчання	<p>У результаті опанування дисципліною студент повинен:</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - відомості про сучасну болгарську мову; - особливості фонетичної системи болгарської мови;

	<ul style="list-style-type: none"> - основний словниковий запас болгарської мови; - основи морфології та синтаксису болгарської мови, необхідні для володіння іноземною мовою на базовому рівні; - норми літературної мови та вміння їх застосовувати у практичній діяльності; - загальні відомості про культурне та суспільно-політичне життя Болгарії та основні факти з її історії. <p>уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - застосовувати здобуті знання з фонетики, лексики та граматики болгарської мови на практиці; <p>ПРН 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.</p> <p>ПРН 2. Упевнено володіти іноземною мовою для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування.</p> <p>ПРН 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.</p> <p>ПРН 4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.</p> <p>ПРН 5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.</p> <p>ПРН 6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.</p> <p>ПРН 12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.</p> <p>ПРН 14. Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.</p>
Ключові слова	Български език, съществително име, прилагателно име, числително име, местоимение, предлог, наречие, буква, звук, дума, изречение.
Формат курсу	Очний
Теми	* СХЕМА КУРСУ
Підсумковий контроль, форма	Залік
Пререквізити	Сучасна українська літературна мова.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Під час викладання курсу передбачено застосування таких методів навчання: лекція, бесіда, пояснення, розповідь, демонстрація, практична робота, вправи, частково-пошуковий метод, інформаційно-ілюстративний метод, інтерактивні методи, створення ситуацій зацікавленості.
Необхідне обладнання	Комп'ютер, проектор, флешка.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду	Підсумковий контроль передбачений у формі заліку через виставлення оцінки за результатами поточної успішності. Оцінювання поточної успішності проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступною системою: письмове

навчальної діяльності)	опитування від 1 до 20 балів, усне опитування за темами практичних занять від 1 до 10 балів. Підсумкова максимальна кількість балів 100.
Питання до заліку	<p><i>Граматически теми:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основните сведения за България и българския език. 2. Системата на гласните и съгласните. Ударение. 3. Особеностите на граматичния строеж на съвременния български книжовен език. 4. Глагол и неговите категории в съвременния български език. 5. Местоимение. Видове местоимения. Показателни местоимения. Притежателни местоимения. Кратките форми на притежателни местоимения. 6. Глагол имам/ням, има/няма. Въпросителните конструкции. 7. Спрежения на глагола. Възвратни глаголи. Да-конструкция. 8. Съществително име и неговите категории: род, число, определеност, падеж. Бройна форма. 9. Числителни имена: бройни и редни. 10. Определеност като особена категория. Членуване на съществителните, прилагателните, числителните имена и местоименията. 11. Прилагателно име. Степенуване на прилагателните. 12. Вид на глагола. Бъдеще време. 13. Системата на миналите времена в българския език. Минали времена: образуване и значение. Минало свършено време, минало несвършено време, минало неопределено време. 14. Повелително наклонение. Условно наклонение. 15. Глаголи за движение. Предлози. Наречия. Съюзи. Междуметия. <p><i>Разговорни теми:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 16. Аз съм филолог/филоложка. 17. Моето всекидневие и моите празници. 18. Моето голямо и дружно семейство. 19. Моят нов дом, моето родно село, моята любима страна и моите прекрасни приятели. 20. Моята мечта. 21. Когато бях малък/малка... 22. Българското културно наследство. 23. Много обичам да хапвам. 24. Обличам се модерно. 25. Разходка в България.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

СХЕМА КУРСУ

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльно сті (занятт я)	Література	Завдання, год	Термін виконання
1 т. 2 год.	Тема 1. Развитие на съвременния български език в контекста на историческите събития. Основните сведения за България и българския език. Мястото на българския език сред другите славянски езици и в балканския езиков съюз. Особеностите на фонетичната система на съвременния български език. Букви и звуци.	Лекцій не заняття	1. Буров С. Български език за чужденци - първа част. – Велико Търново: Фабер 2000. – 292 с. 2. Гарибова Н., Дачева Г., Тишева Й., Хаджиева Е. А, Б, В, Г, Общ курс по български език за чужденци. – София: Изд. К. Охридски, 2011. – 311 с.	Информация за мястото на българския език сред славянските езици. Структурата на българския език.	22.03.2022
2 т. 2 год.	Българска азбука. Системата на гласните и съгласните. Правоговор. Ударение. Поздрави. Дните на седмицата. Месеци. Сезони. Конструкциите: Как се казваш? Откъде си? Какъв/каква си? Глагол съм. Лични местоимения.	Практи чне заняття	1. Буров С. Български език за чужденци - първа част. – Велико Търново: Фабер 2000. – 292 с. 2. Гарибова Н., Дачева Г., Тишева Й., Хаджиева Е. А, Б,	Азбуката на с. 10. Упражнения 9 и 11 на с. 15-16. (Гарибова Н., Дачева Г., Тишева Й., Хаджиева Е. А, Б, В, Г, Общ курс по български език за чужденци. – София: Изд. К. Охридски, 2011. – 311 с.).	1.03.2022

			В, Г, Общ курс по български език за чужденци. – София: Изд. К. Охридски, 2011. – 311 с.		
3т. 2 год.	Тема 2. Особеностите на граматичния строеж на съвременния български книжовен език. Глагол и неговите категории в съвременния български език. Местоимение. Показателни местоимения. Глагол има/нямам, има/няма. Въпросителните конструкции. Спрежения на глагола. Възвратни глаголи. Да-конструкция. Наречия.	Лекции не занятия	1. Буров С. Български език за чужденци - първа част. – Велико Търново: Фабер 2000. – 292 с. 2. Гарибова Н., Дачева Г., Тишева Й., Хаджиева Е. А, Б, В, Г, Общ курс по български език за чужденци. – София: Изд. К. Охридски, 2011. – 311 с.	Въпросите на с. 18, граматика с. 19. Гарибова Н., Дачева Г., Тишева Й., Хаджиева Е. А, Б, В, Г, Общ курс по български език за чужденци. – София: Изд. К. Охридски, 2011. – 311 с.	8.03.2022
4 т. 2 год.	Моето всекидневие и моите празници. Аз съм филолог/филоложка.	Практи чне занятия	1. Буров С. Български език за чужденци - първа част. – Велико Търново: Фабер 2000. – 292 с. 2. Гарибова Н., Дачева Г., Тишева Й., Хаджиева Е. А, Б, В, Г, Общ курс по български език за чужденци. – София: Изд. К. Охридски, 2011. – 311 с.	Творчески диалог по образец на с. 121. (Буров С. Български език за чужденци - първа част. – Велико Търново: Фабер 2000. – 292 с.)	15.03.2022

5 т. 2 год.	Тема 3. Съществително име и неговите категории: род, число, определеност, падеж. Бройна форма. Числителни имена: бройни и редни. Мъжколична форма. Притежателни местоимения. Конструкцията: Това е... .	Лекцій не заняття	1. Буров С. Български език за чужденци - първа част. – Велико Търново: Фабер 2000. – 292 с. 2. Гарибова Н., Дачева Г., Тишева Й., Хаджиева Е. А, Б, В, Г, Общ курс по български език за чужденци. – София: Изд. К. Охридски, 2011. – 311 с.	Числителни редни и бройни с. 26, упр. 6 на с. 28. (Гарибова Н., Дачева Г., Тишева Й., Хаджиева Е. А, Б, В, Г, Общ курс по български език за чужденци. – София: Изд. К. Охридски, 2011. – 311 с.)	22.03.2022
6 т. 2 год.	Това е моето семейство. Професии и народности. Родословно дърво.	Практи чне	1. Буров С. Български език за чужденци - първа част. – Велико Търново: Фабер 2000. – 292 с. 2. Гарибова Н., Дачева Г., Тишева Й., Хаджиева Е. А, Б, В, Г, Общ курс по български език за чужденци. – София: Изд. К. Охридски, 2011. – 311 с.	Упр. 5 на с. 20, творчески текст. (Гарибова Н., Дачева Г., Тишева Й., Хаджиева Е. А, Б, В, Г, Общ курс по български език за чужденци. – София: Изд. К. Охридски, 2011. – 311 с.).	29.03.2022
7 т. 2 год.	Тема 4. Определеност като особена категория. Прилагателно име. Степенуване на прилагателните. Ятов преглас. Кратките форми на притежателни местоимения. Членуване на	Лекцій не заняття	1. Буров С. Български език за чужденци - първа част. – Велико	Раздел IV на с. 25-26, упр 4,5, с. 28. (Гарибова Н., Дачева Г., Тишева Й., Хаджиева Е. А, Б, В, Г, Общ курс по	5.04.2022

	съществителните, прилагателните, числителните имена и местоименията.		Търново: Фабер 2000. – 292 с. 2. Гарибова Н., Дачева Г., Тишева Й., Хаджиева Е. А, Б, В, Г, Общ курс по български език за чужденци. – София: Изд. К. Охридски, 2011. – 311 с.	български език за чужденци. – София: Изд. К. Охридски, 2011. – 311 с.)	
8 т. 2 год.	Моят нов дом, моето родно село, моята любима страна и моите прекрасни приятели.	Практи чне занятия	1. Буров С. Български език за чужденци - първа част. – Велико Търново: Фабер 2000. – 292 с. 2. Гарибова Н., Дачева Г., Тишева Й., Хаджиева Е. А, Б, В, Г, Общ курс по български език за чужденци. – София: Изд. К. Охридски, 2011. – 311 с.	Творчески диалог по модела на с. 17. (Буров С. Български език за чужденци - първа част. – Велико Търново: Фабер 2000. – 292 с.).	12.04.2022
9 т. 2 год.	Тема 5. Вид на глагола. Бъдеще време.	Лекцій не занятия	1. Буров С. Български език за чужденци - първа част. – Велико Търново: Фабер 2000. – 292 с. 2. Гарибова Н., Дачева Г., Тишева Й.,	Упр. 2 на с. 38-39, преписване и преразказване на текста 8 на с. 40. Граматика с. 49. (Буров С. Български език за чужденци - първа част. – Велико Търново: Фабер 2000. – 292 с.)	19.04.2022

			Хаджиева Е. А, Б, В, Г, Общ курс по български език за чужденци. – София: Изд. К. Охридски, 2011. – 311 с.		
10 т. 2 год.	Ще бъда известен филолог/ известна филоложка. Моята мечта.	Практи чне занятия	1. Буров С. Български език за чужденци - първа част. – Велико Търново: Фабер 2000. – 292 с. 2. Гарибова Н., Дачева Г., Тишева Й., Хаджиева Е. А, Б, В, Г, Общ курс по български език за чужденци. – София: Изд. К. Охридски, 2011. – 311 с.	Упр. 1 и въпросите към него на с. 44. (Буров С. Български език за чужденци - първа част. – Велико Търново: Фабер 2000. – 292 с.).	26.04.2022
11 т. 2 год.	Тема 6. Системата на миналите времена в българския език. Минали времена: образуване и значение. Минало свършено време, минало несвършено време, Минало неопределено време. Сведения за преизказно наклонение.	Лекцій не занятия	1. Буров С. Български език за чужденци - първа част. – Велико Търново: Фабер 2000. – 292 с. 2. Гарибова Н., Дачева Г., Тишева Й., Хаджиева Е. А, Б, В, Г, Общ курс по български език за чужденци. – София:	Граматика с. 54, 55, упр.1-3, с. 55. (Буров С. Български език за чужденци - първа част. – Велико Търново: Фабер 2000. – 292 с.)	3.05.2022

			Изд. К. Охридски, 2011. – 311 с.	
12 т. 2 год.	Моето детство. Моето училище. Моите приятели.	Практи чне заняття	1. Буров С. Български език за чужденци - първа част. – Велико Търново: Фабер 2000. – 292 с. 2. Гарибова Н., Дачева Г., Тишева Й., Хаджиева Е. А, Б, В, Г, Общ курс по български език за чужденци. – София: Изд. К. Охридски, 2011. – 311 с.	Диалог с. 54. (Буров С. Български език за чужденци - първа част. – Велико Търново: Фабер 2000. – 292 с.). 10.05.2022
13 т. 2 год.	Тема 7. Повелително наклонение. Условно наклонение. Кратките форми на личните местоимения.	Лекцій не заняття	1. Буров С. Български език за чужденци - първа част. – Велико Търново: Фабер 2000. – 292 с. 2. Гарибова Н., Дачева Г., Тишева Й., Хаджиева Е. А, Б, В, Г, Общ курс по български език за чужденци. – София: Изд. К. Охридски, 2011. – 311 с.	Граматика с. 33-34, упр. 8,9,10,11 на с. 37. (Гарибова Н., Дачева Г., Тишева Й., Хаджиева Е. А, Б, В, Г, Общ курс по български език за чужденци. – София: Изд. К. Охридски, 2011. – 311 с.) 17.05.2022

14 т. 2 год.	Я кажи ми, облаче ле бяло... Българското културно наследство. С какво се хранят и какво обличат българите?	Практи чне заняття	1. Буров С. Български език за чужденци - първа част. – Велико Търново: Фабер 2000. – 292 с. 2. Гарибова Н., Дачева Г., Тишева Й., Хаджиева Е. А, Б, В, Г, Общ курс по български език за чужденци. – София: Изд. К. Охридски, 2011. – 311 с.	Научаване на песента от конспекта. https://www.youtube.com/watch?v=yjKLgO3N_v0	24.05.2022
15 т. 2 год.	Тема 8. Глаголи за движение. Предлози. Наречия. Съюзи. Междуметия.	Лекцій не заняття	1. Буров С. Български език за чужденци - първа част. – Велико Търново: Фабер 2000. – 292 с. 2. Гарибова Н., Дачева Г., Тишева Й., Хаджиева Е. А, Б, В, Г, Общ курс по български език за чужденци. – София: Изд. К. Охридски, 2011. – 311 с.	Диалог с. 73., граматика с. 74. (Гарибова Н., Дачева Г., Тишева Й., Хаджиева Е. А, Б, В, Г, Общ курс по български език за чужденци. – София: Изд. К. Охридски, 2011. – 311 с.).	31.05.2022
16 т. 2 год.	Отивам в България за да работя в библиотека по магистърската ми работа и да почивам на Черно море. Контролен тест.	Практи чне заняття	1. Буров С. Български език за чужденци - първа част. – Велико	Анализ на грешките в теста.	07.05.2022

			<p>Търново: Фабер 2000. – 292 с.</p> <p>2. Гарибова Н., Дачева Г., Тишева Й., Хаджиева Е. А, Б, В, Г, Общ курс по български език за чужденци. – София: Изд. К. Охридски, 2011. – 311 с.</p>	
--	--	--	---	--